

NSV LIIDU METSADE KÕRVALKASUTUSTE
EKSPLUATEERIMISE

JUHEND

ARH A-119352

EESTI NSV METSAMAJANDUSE MINISTEERIUM

NSV LIIDU METSADE KÕRVALKASUTUSTE
EKSPLUATEERIMISE

JUHEND

Eesti NSV Metsamajanduse Ministeeriumi
Varustuskontori kirjastus 1951. a.

NGV LIIDU METSADE KORVALIKARUTUSTE
EKSPLOATEERIMISE
JUHEND

Vastutav toimetaja: J. Sihiveer.

Ladumisele antud 2. VII 51. Trükkimisele antud 11. VIII 51.
Paber 61×86 ¹/₁₆. Trükipoognaid 2,25. Formaadile 60×92
kohaldatud trükipoognaid 2,16. Trükiarv 2300. Tellimise nr. 2048, MB-11752.

Trükkkoda „Pärnutrükk” Pärnus, Hommiku t. 4.

На эстонском языке:

Инструкция для эксплуатации побочных пользователей
в лесах СССР,

NSV Liidu metsade kõrvalkasutuste ekspluateerimise

J U H E N D

Sissejuhatus.

I. Käesolev juhend on kehtiv kogu NSV Liidu metsafondi maade kohta.

II. Kaitse- ja eriotstarbelistes metsades rakendatakse käesolevat juhendit vastavalt nende metsade eritingimustele.

III. Põlise maakasutamise aktidega kolhoosidele kinnistatud maadel asuvate metsade kõrvalkasutuse ekspluateerimine reguleeritakse „Kolhoosimetsade majandamise juhendi” kohaselt, kinnitatud NSVL metsamajanduse ministri poolt 19. juulil 1949 kooskõlas NSVL Ministrite Nõukogu määrusega 30. juulist 1949 nr. 9953-r.

1. Üldjuhised.

§ 1. Metsade kõrvalkasutusteks loetakse:

- a) heinaniitmine;
- b) karjatamine;
- c) alaline ja ajutine maa kasutamine põllumajanduslikuks otstarbeks (põllukultuuride alla, juurviljaaedade rajamiseks);
- d) mesindus;
- e) metsikult kasvavate pähklipuude, marja- ning puuviljapuitute kasutamine;
- f) seente, marjade ja mitmesuguste metsikult kasvavate puuviljade ja humalate korjamine;
- g) sambla, kõrkjate, pilliroo jt. rohttaimede korjamine;
- h) metsapõhu kasutamine;
- i) arstimate ja tehnilise tooraine korjamine;
- j) pinnakihtidest mittetööstuslik turbatootmine;
- k) loodusliku kivi, liiva, savi jt. laialt levinud kasulike maa-põuevarade kaevamine (mittetööstuslikuks otstarbeks);
- l) puuseemnete korjamine;
- m) metsaga katmata maa-alade kasutamine ajutisteks metsamaterjalide laoplatsideks.

§ 2. Metsa kõrvalkasutuste ekspluateerimine on lubatav silmas pidades metsade majandamise põhinõudeid.

§ 3. Metsa kõrvalkasutuste hulka ei kuulu:

- a) vaigu kogumine ja mahlalaskmine;
- b) pärnakoore, niine, kasetohu, parkkoore (paju, tamme, kuuse jt.) ja näärmelise sajakoorse koore varumine;
- c) nuluvirveste, männipungade ja -okaste kogumine;
- d) musta papli koore kogumine kalapüügivõrkude ujukite valmistamiseks;
- e) puuokste kogumine lehissöödaks;
- f) tõrvandite varumine;
- g) kändude juurimine.

Ülalpool nimetatud kasutused reguleeritakse vastavate juhiste järgi.

§ 4. Eri kasutamiskategooriasse loetakse pikaajalisele kasutamisele antavad maa-alad:

- a) tööstuslik turbatootmine;
- b) kasulike maapõuevarade tööstuslikuks kasutamiseks võtmine;
- c) maa-alade andmine viljapuu-aedade, metsamaterjalide ladude ja sadamate alla pikaajaliseks kasutamiseks.

§ 5. Metsafondi maa-alade kasutamine 4. paragrahvi punktides „a”, „b” ja „c” näidatud otstarbeks toimub vastavate eriseaduste põhjal.

Nende maa-alade eraldamine riigi metsafondist toimub NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse nr. 906 järgi 25. märtsist 1948 kooskõlas „Metsamaa-alade eraldamise juhendiga riiklikeks ja ühiskondlikes vajadusteks”, kinnitatud NSVL Metsamajanduse Ministeeriumi käskkirjaga nr. 177 8. aprillil 1948.

§ 6. Tammepuistute eraldamine tamme siidikedrikute toitmiseks siiditootmise eesmärgil toimub „NSVL Tehniliste Kultuuride Ministeeriumi instruksioonid tamme siidikedriku toitebaasi organiseerimise ja toitmise tehnika kohta” (Госкультиздат Москва 1946) põhjal.

§ 7. Jahipidamine kui iseseisev rahvamajanduse haru ei kuulu metsa kõrvalkasutuse hulka.

Jahipidamiskorda metsades reguleerib Jahimajanduse Peavalitsus liiduvabariigi Ministrite Nõukogu juures, selle puudumisel aga Riiklik Jahiinspeksioon (NSVL RKN ja ÜK(b)P KK määrus 5. dets. 1939 nr. 2007) vastavate jahipidamisjuhendite andmisega.

Jahiseadustest ja tähtaegadest kinnipidamise kontrolli teostab Jahimajanduse Peavalitsus (Riikliku Jahindusinspeksiooni kaudu).

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 1181 22. märtsil 1950 kinnitatud „NSV Liidu metsavalve juhendile on ka riigi metsavalve ametnikud kohustatud jälgima kehtestatud põhiseadustest ning jahitähtaegadest kinnipidamist ja koostama akte jahiseaduste rikkujale.

Metsavalve koosseis allub jahipidamiskorra üldistel alustel.

§ 8. Kalapüük kui iseseisev rahvamajanduse haru ei kuulu metsa kõrvalkasutuse hulka.

Üleliidulise, vabariikliku või kohaliku tähtsusega tööstuslikku tähtsust omavad kalapüügi-alad kuuluvad NSVL Kalatööstuse Ministeeriumi või liiduvabariikide kalatööstuse ministeeriumide ja peavalitsuste juhtimisele ja kasutatakse kooskõlas „NSVL RKN kalamajanduse juhendiga” nr. 2157 25. IX 1935.

Riigi metsafondi piirides olevad jõed, järved jt. veekogud, mis ei ole kuulutatud tööstuslikku tähtsust omavaiks ja kui neid ei kasutata metsamajandite abimajandite poolt metsamajanduse vajadusteks, on vabad kalapüügiks kõigile kodanikele, kes kasutavad lubatud kalapüügi viisid ja peavad kinni kalapüügi seadustest.

II. Kõrvalkasutuste arvestus, planeerimine ning jaotamine.

§ 9. Tööstusliku, käsitööstusliku või põllumajandusliku tähtsusega metsade kõrvalkasutusi planeerivad metsamajandid. (Lisa nr. 1: Metsa kõrvalkasutuste arvestamise raamat).

§ 10. §-is 9 näidatud metsa kõrvalkasutustele, välja arvatud heinaniitmine ja karjatamine, koostatakse metsamajandite poolt kooskõlas rajooni Tööraha Saadikute Nõukogude Täitevkomiteedega kasutamiskaava projektid, kus on näidatud kasutuse nimetus, asukoht, kogus, kasutamisaeg ja kasutamise põhitingimused, samuti kasutajad, kellele kavatakse anda selle või teise kõrvalkasutuse varumine.

Kasutamiskaava projekti koostamisel arvestatakse esmajärjekorras metsamajanduse, samuti metsavarumise ja teiste organisatsioonide vajadusi, kui neile on ette nähtud mõnede metsa kõrvalkasutuse liikide kasutamiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruste või korralduste põhjal.

Pikaajalisele kasutamisele antud kasutused tähtaja möödumisel kantakse automaatselt järgnevat aastat plaanidesse.

Kaks küud enne kasutamisperioodi algust esitatakse nimetatud projektid oblasti, krai, ANSV metsamajanduse valitsusele või oblastilise jaotuse puudumisel liiduvabariigi metsamajanduse ministeeriumile nende plaanide edasisele esitamisele kinnitamiseks oblasti (krai) täitevkomiteele või liiduvabariigi Ministrite Nõukogule.

§ 11. Karjamaade ja heinamaade jaotamine toimub täpselt kooskõlas „Heinaniidu ja karjatamise eeskirjadega NSVL metsades”, kinnitatud NSVL Ministrite Nõukogu määrusega nr. 2915 17. augustil 1947.

Märkus: 1. Ameti- ja karjamaid omavate Metsamajanduse Ministeeriumi ja Jõelaevanduse Ministeeriumi ametnike-loetelu ja palgamaade väljajagamise kord on toodud lisas nr. 2.

2. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste alusel mõnedes oblastites, kraides ja liiduvabariikides riigi metsafondist heinamaade saamise õigust omavate isikute ja asutiste loetelu, samuti nimetatud kõlvikute väljaandmise kord on toodud lisas nr. 2-a.

§ 12. Maatükkide väljaandmine aia- ja põllumaadeks. Metsamajandid eraldavad ametimaad metsavalve, Metsamajanduse ja Jõelaevanduse Ministeeriumi laevanduse alal töötajatele, kes omavad kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruste ja korraldustega maasaamise õiguse.

Ulejäänud, nii ajutiseks kui ka alaliseks põllumajanduslikuks kasutamiseks määratud maatükid jaotatakse rajoonide täitevkomiteede poolt kooskõlas metsamajanditega.

Jaotamisel rahuldatakse esmajärjekorras metsamajandite ja metsa põhivarujate tööliste vajadused, kel ei ole alalisi ametimaid, samuti nimetatud organisatsioonide abimajandite vajadused vastavalt külviplaani suurusele. Mittekolhoosnikele riigi metsafondi töölistele, ametnikele ja pensionäridele antava aiamaa suurus määratakse vastavalt NSVL Ministrite Nõukogu määrusega nr. 1172 22. märtsist 1950 „Tööliste ja teenistujate kollektiivsest ja individuaalsest aiamaa kasutamisest”.

Kasutamise kestvus määratakse tähtajaga mitte üle 10 aasta.

§ 13. Maa-alade eraldamine mesilate rajamiseks. Maa-alade eraldamine riigi metsafondist kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele riiklikele ja ühiskondlikele organisatsioonidele, samuti üksikuile kolhoosnikele, töölistele, teenistujatele ja pensionäridele mesilate rajamiseks ja mesipiüde paigutamiseks toimub vastavalt NSVL Ministrite Nõukogu määrusele nr. 3811-p 22. märtsist 1950 kooskõlas rajoonide täitevkomiteedega, rajoonidevaheliste rändmesilate rajamisel aga oblasti või krai täitevkomiteedega või autonoomsete vabariikide Ministrite Nõukogudega.

§ 14. Metsikult kasvavate puuvilja-, marja- ja pähklipuistud jaotatakse varumisorganisatsioonidele viljade korjamiseks vastavalt liiduvabariikide Ministrite Nõukogude määrustes ja korral-

dustes, Vene NSFV territooriumil — ANSV Ministrite Nõukogude korraldustes või oblasti (krai) Tööraha Saadikute Nõukogude Täitevkomiteede otsustes näidatud tähtaegadele ja suurustele.

Kasutamise kestvus määratakse tähtajaga mitte üle 10 aasta.

Jaotamisel arvestatakse esimeses järjekorras NSV Liidu Metsamajanduse Ministeeriumi seemneid ülestöötavate organisatsioonide nõudeid metsamajanduse seemnevajaduste rahuldamiseks, samuti Üleliidulise trusti „Агролесопитомник”, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi Üleliidulise kontori „Союзсорсепомовощь”, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja kolhooside seemnevajadusi.

Teistest pretendentidest mingile puistule on eesõigustatud organisatsioonid, kes kindlustavad neile kinnistatavais puistutes nõutavate agraarabinõude teostamise.

§ 15. Kõigi teiste kõrvalkasutuste kasutamiseks, mis ei oma tööstuslikku või käsitööstuslikku tähtsust ja on kasutatavad kohaliku elanikkonna vajaduste rahuldamiseks (sambla ja kõrkjate korjamine, turbalõikamine väetamiseks, laialt levinud maapõuevarade kaevandamine elanikkonna vajadusteks jm.), antakse luba metsamajandite või nende juhendite kohaselt — metstkondade poolt.

III. Üleandmise vormistamise kord ja kasutamise põhitingimuste täitmise kontroll.

§ 16. Vastavate organisatsioonide poolt riigi metsafondi territooriumil oleva metsa kõrvalkasutuse jagamise kohta koostatud otsuste põhjal, samuti §-is 15 näidatud juhtudel annavad metsamajandid või nende juhendite kohaselt metstkonnad välja piletid metsa kõrvalkasutuste kohta kindlaksmääratud vormide kohaselt (lisad nr. 2 ja 3 ja 4), kus näidatakse kõrvalkasutuse suurus, tähtjajad, kasutamiskord ja kasutaja kohustused.

Metsa kõrvalkasutuse pileti väljandmisel metsamajand või tema juhendamisel metstkond on kohustatud tutvustama kasutajat antud metsa kõrvalkasutuse liigi kasutamistingimustega, mille kohta tehakse vastav märkus metsa kõrvalkasutuse piletile.

§ 17. Metsa kõrvalkasutuse piletid kirjutatakse välja neljas eksemplaris, milledest üks antakse kasutajale, kaks eksemplari saadetakse metsamajandi poolt vastavasse metstkonda ja metsavahile, kelle vahtkonnas toimub kasutamine, ja kants jääb metsamajandisse. Piletite väljaandmisel vahetult metstkondade poolt piletite kantsud saadetakse metsamajandisse. Piletid kirjutatakse keemilise pliitsiga kopeerpaberile või tindiga.

Piletid koostatakse vihkudena, vihud nummerdatakse järekorranumbritega, nõelutakse kokku ja kinnitatakse liiduvabariigi Metsamajanduse Ministeeriumi või metsade valitsuse ja vastava finantsorgani lakkpitsatiga.

§ 18. Kui metsa kõrvalkasutuse väljaandmise määruses või otsuses on kõrvalkasutuse väljaandmine ette nähtud pikemaks ajaks (rohkem kui üheks hooajaks), sõlmivad metsamajandid kasutajatega lepingud, milles on märgitud kasutamise suurus, tähtajad, kõrvalkasutuse kasutamise kord, tasuta kasutamine või tasulisel kasutamisel tasu suurus, kasutaja õigused ja kohustused ning tema vastutavus kõrvalkasutuse kasutamise korrast mittekinnipidamisel.

§ 19. Sõlmitud lepingu kestvusest olenemata väljastatakse kasutajale metsa kõrvalkasutuse pilet üheks hooajaks.

Metsa kõrvalkasutuse piletite väljaandmine järgnevak hooajaks toimub, kui kasutaja eelmisel aastal täitis lepingus ettenähtud kasutamise tingimused ja enesele võetud kohustused.

§ 20. Kokkuleppes ettenähtud kasutamistingimuste rikkumisel võetakse rikkumises süüdi olevad isikud vastutusele vastavalt kehtestatud korrale, aga õigus edasisele kõrvalkasutuse kasutamisele otsustatakse oblastite (kraide, autonoomsete vabariikide) metsamajanduse valitsuste poolt.

§ 21. Kui kasutamise tähtaeg on möödunud, koostatakse kõigi väljaantud piletite kohta ülevaatused aktid, kus on näidatud kasutamistingimuste täitmine; nende mittetäitmisel lisatakse juurde rikkumise kohta koostatud akt, milles on näidatud esitatud hagi summa.

§ 22. Seente, marjade, metsikute puuviljade ja pähklite korjamine elanikkonna poolt mittetööstuslikuks otstarbeks korjamiseks lubatud kohitades toimub vabalt pileteid vormistamata, kuid tekitamata kahjustusi metsamajandusele ja tingimata silmas pidades metsa tulekaitse eeskirju.

§ 23. Metsa kõrvalkasutuse kasutamine metsamajanduse vajadusteks toimub tingimata kõrvalkasutuse kohta vormistatud piletite alusel, silmas pidades antud kõrvalkasutuse liigi kohta käivaid kasutamistingimusi.

§ 24. Kasutamise tehniliste tingimuste täitmise kõrval tuleb kasutajail kinni pidada metsatulekaitse eeskirjadest.

§ 25. Metsakahjutulede ohtlikul perioodil, samuti tuleohtlikel metsaaladel (ulatuslikud noor-okaspuistute alad, eriti hinnalised puistud jne.) võivad metsamajandid kooskõlas rajooni Töörahma

Saadikute Nõukogudega katkestada tuleohhtlikuks perioodiks nende või teiste kõrvalkasutuse liikide kasutamise riigi metsafondi territooriumil.

§ 26. Metsamajandite metsavalve on kohustatud vahetult jälgima antud kõrvalkasutuse kohta kehtivate kasutamistingimuste täitmist ning kasutamise tähtaegadest ja suurustest kinnipidamist kasutajate poolt.

Metsa kõrvalkasutuse kasutamise piletis või lepingus ettenähtud kõrvalkasutuse korra rikkumisel kasutaja poolt metsavalve koostab süüdlastele isikutele rikkumiste kohta akti, võttes viivitamatult tarvitusele abinõud metsamajandusele kahjulikke tagajärgi tekitada võivate rikkumiste levimise vastu.

IV. Metsa kõrvalkasutuse eest tasumine.

§ 27. Metsa kõrvalkasutus antakse üldise korra kohaselt tasu eest kasutamiseks vastava rajooni (vabariigi, oblasti, krai) kohta kehtivate metsa kõrvalkasutuse kasutamise takside alusel.

Need taksid töötatakse välja liiduvabariikide või autonoomsete vabariikide Metsamajanduse Ministeeriumide või kraide (oblastite) metsade valitsuste poolt kooskõlas finantsorganitega ja kinnitatakse vastavate liiduvabariikide või autonoomsete vabariikide Ministrite Nõukogude või oblastite (kraide) Tööraha Saadikute Nõukogude Täitevkomiteede poolt.

§ 28. Tasumisele ei kuulu järgmised metsa kõrvalkasutuse kasutamise liigid:

- a) Heinaniitmine, karjatamine, põllumaad ja ajutised põllumajanduslikud kasutused, olenemata kasutajate kategooriast NSVL TKK (Täidesaatev Keskkomitee) ja RKN (Rahvakomissaride Nõukogu) määrus 7. det. 1937 NSVL TKK ja RKN 4. juuli 1937. aasta määruse laiendamise't „Metsas olevate põllumajandusliku tähtsusega maade kõrvalkasutusena rendileandmise keelu kohta” NSVL C3 1937. a. nr. 37 pt. 150 ja nr. 76 pt. 373;
- b) Maatükkide kasutamine mesinduslikeks eesmärkideks — tarude paigutamine metsa, tarupuude ja ripp-tarupuude kasutamine (NSVL Ministrite Nõukogu korraldus nr. 3811-r 22. märtsist 1950);
- c) Puude ja põõsaste seemnete korjamine;
- d) Turbalõikamine sovhooside, kolhooside ja teiste riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide poolt, samuti elanikkonna poolt isiklikeks vajadusteks—vëetamiseks, alusturbaks jne.;

Märkus: Kütuseks võetav turvas tasutakse kõigi varujate poolt võrdsetel alustel.

- e) Seente, marjade, humala, metsikute puuviljade ja pähklike korjamine elanikkonna poolt isiklikuks tarviduseks metsaosades, mis ei ole kinnistatud seda liiki kasutamiseks ja varumisorganisatsioonidele, samuti puuvilja ning pähkli-majandus ei kuulu metsamajandi peakasutusse;

M ä r k u s : Metsikute puuviljade ja pähklike korjamist teostavad varumisorganisatsioonid on kohustatud kandma takside järgi tasu eelarvesse kogu nende poolt metsast varutud metsikute puuviljade ja pähklike hulgast eest.

- f) Rohttaimede lehtede, õite, viljade ja juurte korjamine; puude ja põõsaste lehtede, õite ja viljade korjamine, samuti seente ja sipelgamunade korjamine kohaliku elanikkonna poolt arstimate tooraine varumise eesmärgil;

- g) Metsapõhu ja langenud lehtede korjamine.

Metsa kõrvalkasutused antakse metsa põhivarujaile NSV Liidu TKK ja RKN määruse nr. 81/2425 17. XI 1933 (C3 1933. a. nr. 66 pt. 398) põhjal tasuta.

V. Metsa kõrvalkasutuse kasutamise põhitingimused

1. Heinaniitmine ja karjatamine

§ 29. Heinaniitmine ja karjatamine toimub täpses kooskõlas „Heinaniidu ja karjatamise juhistega NSVL metsades”, kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 2915 17. aug. 1947 (lisa nr. 6).

2. Põllumajanduslikud kõlvikud

§ 30. Põllumajanduslikud kõlvikud metsades jagunevad kahte kategooriasse: alatise ja ajutise põllumajandusliku kasutamiseks.

§ 31. Alatiste põllumajanduslike kõlvikute kategooriasse kuuluvad põllumajanduslikeks kultuurideks kõlvikud ja metsamajanduse plaanis metsauuenduse alla mittekuuluvad metsaga katmata maatükid.

Metsafondi arvestusel loetakse nimetatud alad mittemetsa-aladeks.

§ 32. Ajutiste põllumajanduslike kõlvikute kategooriasse kuuluvad metsastumata raiesmikud, metsalagendikud ja teised metsaga mittekaetud maatükid, mis antakse ajutiseks põllumajanduslikuks kasutamiseks, et hiljem neil maatükkidel läbi viia metsauuendus.

Ajutiste põllunduslike kõlvikute jaotamine koos kasutamisele antava maatüki suuruse näitamisega toimub juhendi §-is 12 ettenähtud korras.

Rajooni täitevkomiteede otsuste kohaselt sõlmivad metsamajandid kasutajatega lepingud kuni 3 aastani ja metsade valituse otsusel kuni 5 aastani.

§ 33. §-is 32 nimetatud maatükkide üleandmisel kasutajale metsa kõrvalkasutuse piletis ja kasutajaga sõlmitavas lepingus näidatakse kasutaja poolt temale ajutiseks põllumajanduslikuks kasutamiseks antud maatüki metsamajandile tagastamise tähtaeg ning külvikeelu all olevate kultuuride loetelu.

§ 34. Ametimaad eraldatakse metsavahtidele ja metsnikele, metsamajandite, metskondade ja metsakaitsejaamade juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele, samuti teiste organisatsioonide NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste põhjal palgamaa saamise õigust omavaile töötajale alatiste põllunduslike kõlvikute hulgast vastavalt antud rajooni kohta kehtivate kolhoosnikute õue-põllumaa normidele.

Ametimaa kasutamise õigust omavate isikute loetelu ja maa kasutamise kord on toodud käesoleva juhendi lisas nr. 2.

§ 35. Ametimaa tähistatakse looduses postidega pealkirjaga AM (Ametimaa).

§ 36. Põllumajanduslike kõlvikute kasutamine toimub metsamajandi poolt antavate metsa kõrvalkasutuse piletite põhjal.

Piletid antakse eranditult kõigile maa kasutajatele, nii ametimaadele kui ka metsamajanditele abimajandite vajadusteks.

3. Mesindus

§ 37. Looduslike meetaimede paremaks ärakasutamiseks annavad metsamajandid kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele ühiskondlikele ja riiklikele organisatsioonidele mesilate rajamiseks maatükke metsaservadel, metsalagendikel või teistel metsaga katmata kohtadel.

§ 38. Maatükkide eraldamine mesilate rajamiseks toimub soovijate sellekohaste, rajooni täitevkomiteega kooskõlastatud avalduste järgi, kus on märgitud ka lubatav tarude arv mesilas; rajoonidevaheliste rändmesilaste puhul aga oblasti täitevkomiteede või vastavate liiduvabariikide Ministrite Nõukogude nõusolekul.

§ 39. Mesilate rajamiseks antud maatükkidele lubatakse kasutajale mesipuude paigutamine, ajutiste valveehituste ja mesipuude hoiuruumide ehitamine.

§ 40. Maa-alade puhastamine mesilate rajamiseks, mesipuude paigutamiseks antud maatükkide üleskündmine ja nende kasutamine köögivilja, meetaimede ja teiste põllumajanduslike kultuuride alla, samuti püsivat tüüpi ehituste rajamine nimetatud maatükkidele on lubatud ainult NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse nr. 906 25. märtsist 1945 põhjal.

§ 41. Ripp- või pakktaru-mesindusega rajoonides annavad metsamajandid mesinikele kasutada ripptaru- või tarupuid neile rajoonide Tööraha Saadikute Nõukogude poolt lubatud arvul.

Nimetatud kasutused reguleeritakse vastavate juhiste järgi.

Nimetatud eesmärkideks eraldatud puud nummerdatakse ja antakse kasutajaile lugemislehtede järgi, mis on lisatud lepingule või kõrvalkasutuse pileteile.

§ 42. Ilma vormistatud kõrvalkasutuse pileteita kõik mesinduse vormid riigi metsafondi maa-alal on keelatud.

Piletis näidatakse lubatud kasutuse liik ja suurus, samuti kasutaja õigused ja kohustused. Pilet antakse üheks meekorjamise hooajaks. Järgnev pileтите väljaandmine toimub vastavalt käesolevas juhendis kehtestatud korrale.

§ 43. Mesilate majandamiseks mesilais vajaminev mets eraldatakse tarbijaile üldistel alustel.

§ 44. Mesila rajamiseks eraldatud maatükil ja sellega piirnevas 50-meetrises ribas puude rikkumisel või maharaiumisel, samuti ripptaru- või tarupuude rikkumisel või maharaiumisel kannab kasutaja vastutust vastavalt kehtivale korrale.

§ 45. Mesila all oleva maatüki metsafondist mahaarvamisel võetakse see kasutajalt tagasi vähemalt ühekuulise etteteatamisega, kasutamistõhke tähtsaja möödumist ootamata.

Riigi metsafondist mahaarvatud mesila all olnud maatüki asemele eraldatakse metsamajandi poolt tarbijale tema sellekohase avalduse põhjal võimalikult eelmise lähedal olev uus, mesila rajamiseks kõlblik maatükk.

§ 46. Ripptaru- või tarupuudega metsamaa-ala määramisel maharaiumisele lõpetatakse nimetatud puude kasutamine alates mahaarvamise momendist, teatades sellest eelnevalt kasutajale.

§ 47. Mesila all oleva maatüki tagasiandmisel metsamajandile on kasutaja kohustatud ära viima piletis märgitud tähtsaks kõik tema poolt rajatud ehitused ja täitma keldriaugud. Vastasel korral jäävad nimetatud ehitused tasuta metsamajandi käsutusse ja augud täidetakse metsamajandi poolt kasutaja arvel.

4. Looduslike pähklipuistute kasutamine

§ 48. Pähklivarumise organisatsioonidele kinnistatud pähklitööstuslikku tähtsust omavad seedripuistute rajoonid, nende suurus ja tähtajad kehtestatakse käesoleva juhendi §-is 14 ettenähtud korras.

Pähklite korjamiseks kasutajaile antud seedripuistute kasutamine toimub kooskõlas „Seedripuistute kasutamise korraga” (Kasvava metsa väljaandmise juhendi lisa).

§ 49. Kasutajaile kinnistamata aladel on seedripähklite korjamine vaba kõigile kodanikele.

§ 50. Tööstusliku tähtsusega pähklipuistutega rajoonides toimub kreeka pähklite, lambrite¹ ning pistaatsia² pähklite jt. pähkliliikide korjamine kooskõlas liiduvabariikide Ministrite Nõukogude või metsade valitsuste poolt väljatöötatud ja NSV Liidu Metsamajanduse Ministeeriumi poolt kinnitatud juhistega.

5. Looduslike puuvilja- ja marjapõõsaste puistute kasutamine

§ 51. Riigi metsafondi koosseisu kuuluvad looduslikud puuvilja- ja marjapõõsaste puistud võetakse metsamajandite poolt eriarvele ja neis teostatakse puuviljamajandust.

§ 52. Looduslike puuvilja- ja marjapõõsaste puistute jaotamine, üleandmise vormistamine ja kasutamiskord määratakse vastavalt käesoleva juhendi §§-dele 14, 16—21.

§ 53. Lepingu sõlmimisel kasutajaga kestvaks kasutamiseks kohustatakse kasutajaid neile kinnistatud maatükkide piires rakendama järgmisi abinõusid:

- a) Maatüki küllalt sanitaarsesse olukorda viimiseks koristama surnud ja langenud puud, lõikama kuivanud oksid, maha raiuma viljapuu-taimede kasvu segavaid põõsaid ja võitlema metsakahjurite vastu;
- b) Kõbestama pinnast viljapuude ja põõsaste ümber;
- c) Kaasa aitama looduslikule uuenemisele;
- d) Istutama viljapuid ja marjapõõsaid harvikuks muutunud metsaosadesse.

§ 54. Looduslikud viljapuud (õunapuud, pirnipuud jt.) võivad minna maharaiumisele metsa väljaandmise korras ainult pärast nende viljatuks muutumist.

¹ Lamberti sarapuu (*Corylus maxima*) on Kaukaasias ja Krimmis kasvav põõsaspähklipuu.

² Pistaatsia = (*Pistacia vera*) (Tõkija).

§ 55. Tarbijaile kinnistamata maatükkidel on metsikute puuviljade ja marjade korjamine vaba kõigile kodanikele.

§ 56. Sovhoosidele, kolhoosidele ja teistele riiklikele ja ühiskondlikele organisatsioonidele eraldavad metsamajandid tööstuslikuks otstarbeks seente, marjade ja humala korjamiseks nende avalduste järgi kindlad maa-alad, milledest kui korjamispaikadest kohalik elanikkond pole huvitatud.

6. Seente, marjade ja humala (tapukäbide) korjamine

§ 57. Maa-alade eraldamisel seente, marjade ja humalate tööstuslikuks varumiseks sõlmivad metsamajandid varujatega lepingud kuni viieks aastaks iga-aastase metsakõrvalkasutuse piletite vormistamisega. Lepinguis nähakse ette kasutajate poolt tuleohutuse määruste täitmise kord.

§ 58. Kasutajail on lubatud ajutiste valveehituste, kuivatiste ja ümbertöötamiseadmete ehitamine metsa, samuti saaki tõstvate abinõude rakendamine lepingus ettenähtud kohtades ja suuruses.

§ 59. Ajutiste ehituste püstitamiseks kasutajaile vajaminev mets antakse välja üldistel alustel.

§ 60. Väljaspool lepinguga tarbijaile kinnistatud maa-alasid toimub seente, marjade ja humala korjamine elanikkonna poolt isiklikuks tarviduseks vabalt, pileteid vormistamata, kuid metsamajandusele kahju tekitamata ja tingimata silmas pidades metsatulekaitse määrusi.

7. Sambla, pilliroo, luga, veesoone-rohu ja kõrkjate kogumine

§ 61. Sambla korjamine allalaotiseks, ehituslikeks jt. vajadusteks kolhooside, sovhooside, riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide ja elanikkonna poolt võib toimuda metsamajandite loal, kasvavat metsa kahjustamata, ühekordsete metsakõrvalkasutuse piletite alusel.

§ 62. Pilliroo, luga, veesoone-rohu ja kõrkjate lõikamine käsitööstuslikuks otstarbeks või elanikkonna tarvidusteks võib toimuda metsamajandite loal metsakõrvalkasutuse piletite alusel, eraldades kasutajaile ajutiselt maatükid pilliroo ja kõrkjate kuivatamiseks ja ladumiseks.

8. Metsapõhu ja langenud lehtede korjamine

§ 63. Metsapõhu (surnud maakatte) korjamine on keelatud keelutsoonides, keelutsoonideta jõgede ja järvede äärseis, ühe kilomeetri laiustes vööndeis, eriotstarbelistes metsades (kaitse-

kuurordi- ja roheliste võõndite metsad ning stepi- ja metsastepi hinnalistes metsamassiivides), tammikuis, kehva pinnasega puistuis, noorpuistu maa-aladel, samuti uhteohtlikel ja lahtiste liivadega aladel.

§ 64. Muudel maa-aladel toimub metsapõhu korjamine metsamajandite loal metsakõrvalkasutuse pileтите järgi kohtades, kus see ei tekita kahju metsamajandusele.

§ 65. Korjamine on lubatud ainult metsapõhukihi osalise paksuse ulatuses. Metsapõhu korjamine kihi kogu paksuses on lubatud ainult kui tulekaitse-abinõu sihtidel, teeäärsetel võõnditel, metsaservadel ja võitluses kahjulike putukatega. Neil juhtudel on metsapõhu korjamine lubatud ka käesoleva juhendi §-is 63 nimetatud maa-aladel.

§ 66. Metsapõhu korjamine võib toimuda aiult suveperioodi lõpul, sealjuures samal maa-alal mitte sagedamini kui 3—5 aasta tagant. Metsapõhu korjamine tulekaitse eesmärkidel toimub vastavalt vajadustele.

§ 67. Metsapõhu korjamisel ei või kasutada raudrehasid ja teisi töövahendeid, mis võivad kahjustada puistu kasvu, samuti vigastada puid (murded, koorerikkumised jm.)

§ 68. Värskele langenud lehtede korjamisel metsapõhku kasutamata tuleb silmas pidada samu nõudeid, mis metsapõhu korjamiselgi.

9. Tehnilise ja arstimate tooraine korjamine

§ 69. Riigi metsafondi territooriumil looduslikult kasvavate tehniliste ja arstimtaimede ärakasutamiseks lubavad metsamajandid riiklikel, kooperatiivsetel ja ühiskondlikel organisatsioonidel, kolhoosidel ning üksikkodanikel korjata ja varuda rohttaimede lehti, õisi, vilju, pungasid, juuri, mugulaid ja varsi, põõsaste (välja arvatud näärmeline sajakoorne (*Evonymus verrucosa Scop.*)) lehti, õisi, vilju ning pungasid ja puude (välja arvatud männipungad, -okkad ja nuluvirved) lehti, õisi, vilju ja pungasid, samuti seeni ja sipelgamune.

§ 70. Arstim- ja tehnilise tooraine korjamine organisatsioonide poolt tööstuslikuks otstarbeks toimub metsakõrvalkasutuse pileti järgi, kus on näidatud korjamiskoht, tähtajad ja kasutamiskord.

§ 71. Arstim- ja tehnilise tooraine korjamisel on keelatud kasvava metsa rikkumine ja tuleb kinni pidada metsatulekaitse ettevaatuse abinõudest.

10. Puude ja pöösaste seemnete, viljade ja käbide korjamine

§ 72. Puude ja pöösaste seemnete korjamine võib toimuda seemnekorjamiseks eraldatud maa-aladel või puistutes, mis oma iseloomult (koosseis, vanus, täius, boniteet, headus) vastavad seemnepuistuile (emapuistuile) seatavaile nõuetele.

§ 73. Puude ja pöösaste seemnete peavarujaiks riigi metsafondi territooriumil on:

NSV Liidu Metsamajanduse Ministeriumi seemnevarumise organisatsioonid („Главлесем” metsamajandid ja kontorid), NSV Liidu Põllumajanduse Ministeriumi (Üleliiduline trust „Агролесопитомник” ja üleliiduline kontor „Союзсортсемо-вошь”), kolhoosid ja NSV Liidu Sovhooside Ministeriumi varu-organisatsioonid.

§ 74. Seemnete ülejäägi korral põhivarujate vajadustest annavad metsamajandid seemnevarumisloa ka teistele enda tarbeks seemneid varuvaile organisatsioonidele.

§ 75. Seemnete, viljade ja käbide varumisel on keelatud puude okste raiumine ja ükskõik missugune puude vigastamine.

§ 76. Seemnete lüdimine käbidest ja viljade töötlemine seemnete eraldamiseks lubatakse eriliselt selleks eraldatud kohtades.

§ 77. Seemnevarujail on lubatud ajutist tüüpi ehituste püstitamine.

§ 78. Seemnevarujad on kohustatud seemnete varumisel, ümbertöötamisel ja säilitamisel silmas pidama kehtivaid metsatulekaitse määrusi.

§ 79. Seemnete, viljade ja käbide korjamise ja ümbertöötamise tehnilised küsimused lahendatakse kooskõlas kehtivate seemnete korjamise, ümbertöötamise, säilitamise ja transpordi määrustega.

11. Turbavõtmine

§ 80. Turbavõtmine metsa kõrvalkasutuse korras lubatakse neil metsaga katmata maatükkidel, kus lähema aja jooksul pole metsamajandite metsamajanduse plaanidega ette nähtud metsauuendamist.

§ 81. Turbalademetega maa-alade väljaandmine riiklikele, kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsioonidele ja kohalikule elanikkonnale alusturbaks, väetamiseks ja muuks otstarbeks toimub metsamajandite poolt kasutajate avalduste järgi.

§ 82. Turbalademete töötlemine lubatakse kuni üheks kalendri-aastaks väljaantavate metsakõrvalkasutuse piletite järgi.

§ 83. Turbavõtmine võib toimuda ainult turbalademete pealiskihetidest, lubamata lademete sügavalt-lõikamist.

§ 84. Kõigil muil juhtudel, kui turbalademete eksploateerimine on seotud lademete sügavalt-lõikamisega (karjäär-meetodil), pikaajalise kasutamisega, puude maharaiumisega või turbalademete kasutamisega tööstuslikuks otstarbeks (mehhaniseeritud turbalõikus), võib maa-alade andmine turbatootmiseks toimuda ainult vastavalt käesoleva juhendi §-is 5 antud korrale.

12. Kasulike maapõuevarade leiukohtade töötlemine

§ 85. Kasulike maapõuevarade kasutamine või mineraalvete allikate eksploateerimine riigi metsafondi territooriumil reguleeritakse kehtivate NSV Liidu või liiduvabariikide mäeasjanduse seadustega ja võib toimuda alles pärast vormistamist NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures olevas Mäeasjanduse Riikliku Järelevalve Peavalitsuses.

Maa-alad eraldatakse kasulike maapõuevarade tootmiseks mäetööstuse ettevõtetele suurusel, mis kindlustab nende normaalse tegevuse, välja arvatud üldlevinud maapõuevaradega ja käesoleva juhendi §-is 5 ettenähtud korras väljaantavad maa-alad.

§ 86. Üldlevinud kasulikeks maapõuevaradeks loetakse iga-sugune liiv, savi (välja arvatud tulekindel, kaoliin-, happekindel ja värvsavi), liivakivi, lubjakivi, kiltkivi (välja arvatud põlevkivid), graniit, basalt, dioriit, süeniit, gabbro, rannakivid; kruus; ränikivi, munakivid, andesiit, porfüür, kvartsiit, kriit, mergel ja kips.

§ 87. Üldlevinud kasulike maapõuevarade kaevandamine on keelatud järskudel varisemis- ja uhtumisohtlikel kallastel ja kallakuil ning kui maapõuevarade kaevandamine võib tekitada metsamajandusele tõsiseid kahjusid. Üldlevinud maapõuevarade mittetööstuslik tootmine kaitse-, kuurordi- ja keelumetsades võib toimuda ainult igal üksikjuhul kooskõlastades tootmise suurust vastavalt antud metsa tähtsusele nimetatud metsa valdava organisatsiooniga.

§ 88. Üldlevinud maapõuevarade leiupaikade tööstuslik tootmine muudel, peale §-is 87 näidatud riigi metsafondi maa-aladel toimub NSV Liidu Metsamajanduse Ministeeriumi loal, vormistades eelnevalt ettevõtetele üleantavad maatükid kooskõlas käesoleva juhendi 5. paragrahviga ja mäeasjanduse järelevalve loaga.

§ 89. Üldlevinud maapõuevarade mittetööstuslik tootmine riigi metsafondi territooriumil riiklike ja kooperatiivsete organi-

satsioonide, kolhooside ja kohaliku elanikkonna, samuti metsamajanduse sisemisteks vajadusteks lubatakse metsamajandite poolt ainult metsaga katmata maa-aladel (puuderaiumise õigusega), vormistades selle eelnevalt ühekordseks kasutamiseks metsakõrvalkasutuse piletiga.

13. Maatükkide kasutamine ajutisteks metsaladudeks, parvesidumise platsideks, sadamaiks ja muuks

§ 90. Maatükkide andmine riiklikele ja ühiskondlikele organisatsioonidele ajutiste parvesidumise platside, metsaladude, sadamate jm. ehitamiseks toimub metsamajandite poolt metsakõrvalkasutuse pileтите alusel kohtades, mis ei vaja eelnevat metsa mahavõtmist.

§ 91. Metsaga kaetud maa-alade eraldamine riiklikele ja ühiskondlikele organisatsioonidele parvesidumise platside, metsaladude, sadamate jm. ehitamiseks eraldatakse käesoleva juhendi §-is 5 ettenähtud korras.

Aruandlus

§ 92. Metsa kõrvalkasutuse olemasolu ja kasutamise kohta esitatakse igal aastal aruanne kehtiva korra kohaselt.

NSV Liidu Metsamajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Jõelaevanduse Ministeeriumi süsteemi kuuluvate ametimaadena heina- ja põllumaa omamise õigust omavate ametnike loetelu ja nimetatud maade väljajagamise kord.

i. Ametimaadena heina- ja põllumaid kasutavate NSV Liidu Metsamajanduse Ministeeriumi süsteemi kuuluvate ametnike loetelu kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 3. oktoobrist 1940 nr. 1861 ja 7. maist 1943 nr. 486 ning NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 3178 9. septembrist 1947 ja nr. 2850 30. juunist 1949.

a) metsamajandis :

direktorid,
vanemmetsaülemad,
kaubaladude ja töölisvarustuse osakondade
juhatajad,
insenerid,
metsavalve inspektorid,
tehnikud,
vanemraamatupidajad,
kaubaladude vanemraamatupidajad;

b) metsamajandite

utiiltsehhides: juhatajad,
insenerid,
vanemraamatupidajad;

c) metstkondades: metsaülemad,
abimetsaülemad,
metsnikud,
metsavahid;

d) metsakaitsejaamades:

direktorid,
direktorite asetäitjad poliitalal,
vanemad agrometsa-melioraatorid
(vanemmetsaülemad, direktorite asetäitjad),
vanemad insener-mehaanikud,
jaoskonna agrometsa-melioraatorid,
jaoskonna mehaanikud,
mehaanikud-remonttöökodade juhatajad,
ökonoomistid,
normeerijad,
vanemraamatupidajad,

hüdrotehnikud,
automehaanikud,
raadiotehnikud-dispetšerid;

- e) tööstusliku tähtsusega tamme-
metsade rajamise metsakaitsejaamades:
direktorid,
peametsaülemad,
peainsenerid,
direktori asetäitjad
poliitalal,
remonttöökodade juhatajad,
metsamajanduse insenerid,
ökonomistid,
normeerijad,
vanemraamatupidajad,
raadiotehnikud,
hüdrotehnikud,
automehaanikud,
insenerid-metsapatoloogid;

- f) tööstusliku tähtsusega tamme-
metsade rajamise metsakaitse-
jaamade tootmisjaoskondades:
tootmisjaoskondade ülemad,
metsamelioraatorid,
mehaanikud,
taimeaedade juhatajad,
radistid.

Ametimaade väljaandmise kord

Ametimaade põllu- ja heinamaad antakse metsamajandite, metskondade ja metsakaitsejaamade maal-elunevale juhtivale ja insener-tehnilisele personaalile.

Maal mitteelunevaile ja toodud loetelus nimetamata ametiisikuile antakse heinaniidu maatükid „NSV Liidu metsades heinaniidu ja kariloomade karjatamise määrustiku” punktis 12 ja „NSV Liidu metsade kõrvalkasutuste ekspluateerimise juhendi” §-is 34 ettenähtud korras, põllumaad aga „NSV Liidu metsade kõrvalkasutuste ekspluateerimise juhendi” §-is 12 ettenähtud korras.

Ametimaid riigi metsafondi maadest nimetatud töötajaile antakse ainult siis, kui nende perekonnaliikmed ei kasuta mujalt saadud maatükke (sealhulgas ka kolhoosides).

Ametimaid kasutavate töötajate töölt lahkumisel (välja arvatud invaliidsuse pärast töölt lahkumine) lõpeb nende ametimaade kasutamise õigus.

Märkus: NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega nr. 1861 3. oktoobrist 1940 kinnitatud ametimaade suurus ühele perekonnale, olenevalt kohalikest tingimustest, on: õue-aiamaad mitte rohkem kui 0,25 ha ja metsaheinamaad kariloomade jaoks isiklikuks tarviduseks 1—3 ha.

Järgmise NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 486 7. maist 1943 on ametimaade suurus tõstetud selles rajoonis kehtivate kolhoosnikute õuemaade suuruseni.

Lisa nr. 2-a

Üksikute oblastite, kraide ja vabariikide riigimetsafondist vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustele ja korraldustele heinamaa saamise õigust omavate organisatsioonide ja isikute loetelu ja nimetatud heinamaade väljajagamise kord.

1. NSV Liidu Metsa- ja Paberitööstuse Ministeeriumi metsavarumise ja metsaparvetuse ettevõtete töölised, insener-tehnilised töötajad ja teenistujad (NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 2804 punkt 33. 8. augustist 1947).

2. NSV Liidu Metsa- ja Paberitööstuse Ministeeriumi keemiametsamajandite töölised, insener-tehnilised töötajad ja teenistujad (NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 302 15. veebruarist 1948).

3. Teedeministeeriumi metsavarumise ja -parvetuse ettevõtete töölised, insener-tehniline personaal ja teenistujad (NSV Liidu Ministrite Nõukogu korraldus nr. 16215-p 4. novembrist 1947).

4. Vene NFSV Kohalike Küttematerjalide Tööstuse Ministeeriumi töölised, insener-tehnilised töötajad ja teenistujad (NSV Liidu Ministrite Nõukogu korraldus nr. 4151 30. detsembrist 1947).

5. NSV Liidu Siseministeeriumi metsatööstuse laagrite juhtivad ja insener-tehnilised töötajad (NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 132 27. jaanuarist 1948).

Heinamaade väljaandmise kord

- a) Eespoolnimetatud organisatsioonide töötajaile riigimetsafondi territooriumist antavate heinamaade suurus on 1—2 ha järgmistes rajoonides: Karjala-Soome NSV; Burjaadi-Mongoli, Jakuudi ja Komi ANSV; Altai, Krasnojarski, Primorje ja Habarovski krai; Molotovi, Sverd-

lovski, Kirovi, Arhangelski, Kemerovo, Kurgaani, Novosibirski, Omski, Tomski, Tjumeni, Irkutski, Tšita ja Sahhalini oblast ning Tuva autonoomne oblast. Heinamaade saamise õigust riigimetsafondi maadest on laiendatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 840 4. märtsist 1950. NSV Liidu Metsa- ja Paberitööstuse Ministeeriumi Novgorodi ja Tšeljabinski oblasti, Baškiiri ANSV, Kostroma ja Gorki oblasti põhjapoolsete rajoonide ettevõtete töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele.

- b) Heinamaa antakse kasutajale tingimusel, et heinamaasaaja perekond ei kasuta mujalt, sealhulgas ka kolhoosist saadud heinamaad.
- c) Heinamaade väljaandmine toimub vastavate ministeeriumide, trustide või valitsuste vastavate — liidu- või autonoomsete vabariikide Ministrite Nõukogude või oblasti (krai) täitevkomiteedega kooskõlastatud avalduste järgi.
- d) Heinamaa väljaandmine kasutajale vormistatakse üldises korras heinaniitmise piletitega.
- e) Heinamaa kasutamise õigust omavate töötajate töölt vabastamisel (välja arvatud vabastamine invaliidsuse pärast) lõpeb nende heinamaa kasutamise õigus.

Jõelaevanduse Ministeeriumi laevastikulise koosseisu riigimetsafondi territooriumilt NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse nr. 3203 9. septembrist 1947 „Jõelaevanduse Ministeeriumi laevastikulise koosseisu töötajate ametimaadest” põhjal heinamaa saamise õigust omavate töötajate loetelu.

Laevastikulise koosseisu töötajad:

tulepaagi valvurid,
koosseisu vanemad,
majakate töötajad,
hüdrotehnilise ala töötajad.

Ametimaade väljaandmine laevastikulise koosseisu töötajale

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 3203 9. septembrist 1947 lubatakse liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide Ministrite Nõukogudel ja oblasti (krai) täitevkomiteedel peale selles rajoonis Jõelaevanduse Ministeeriumi kasutuses olevate maade täielikku ärakasutamist jaotada selle ministeeriumi laevastikulisele koosseisule (tulepaagi valvurid, koosseisu vanemad, majakate töötajad, vesiehituste töötajad) ametimaad kuni 0,15 ha õue-aiamaad ja 1 ha heinamaad ühele perekonnale riigi-

metsafondi ja linnamaade või töölisasulate maade arvel tingimisel, et nimetatud kategooria töötajate perekonnad ei kasuta mujalt saadud (kolhoosist saadud) maad.

Riigimetsafondi maade eraldamine selleks eesmärgiks toimub kohalike metsamajandite nõusolekul.

Laevastikulise koosseisu töötajate töölt lahkumisel lõpeb neile antud heina- ja põllumaa ametimaana kasutamise õigus.

Kooskõlas NSV Liidu Metsamajanduse Ministeeriumi otsusega nr. 1149-VK 29. septembrist 1947 toimub laevastikulise koosseisu töötajatele põllu- ja heinamaa andmine üldises korras rajooni põllumajandusosakondade kaudu asukohaga võimalikult lähemale töötajate elukohtadele.

Maatükkide väljaandmine toimub ilma metsafondist maha arvamata.

Väljaantud maad antakse valdajatele üle aktide järgi ja igal aastal vormistatakse vastavate piletitega.

Lisa nr. 3

NSVL METSAMAJANDUSE MINISTEERIUM

(trükkida) Metsamajanduse Valitsus

METSAPILET nr.

heinategemiseks NSVL metsades

L
õ
i
k
e
j
o
o
n

..... metsamajand
..... metskond
..... jaoskond vahtkond
metsandik Kv. nr. Litera
Kellele
Alus

Lubada heina niita

pind	alaliseks kasutamiseks	ha
	ajutiseks kasutamiseks	ha
	melioratsiooni fondist	ha
	Kokku	ha

Erimärkused:

Kasutamisaeg	195..... a.
kuni	195..... a.

Aeg

195..... a.

Metsamajandi direktor

..... kuu Metsamajanduse insener

..... päev

Heinategemise põhieeskirjad Eesti NSV metsades ja vastutus nende eeskirjade rikkumise eest

Heinaniitmist lubatakse ainult käesolevas piletis näidatud kohtadest pärast nende kättenäitamist looduses metsniku või metsavahi poolt.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruse 27. oktoobrist 1947 nr. 812 kohaselt karistatakse organisatsiooni või isikuid kohtuorganite poolt omavolilise (ilma piletit) heinaniitmise eest või karjatamise eest piletis mittenäidatud kohtades rahatrahviga alljärgnevalt:

Omavolilise heinaniitmise eest	Kolhoose ja organisatsioonid			Kolhoosnikuid ja üksikodanikke		
	I grupi metsas	II grupi metsas	III grupi metsas	I grupi metsas	II grupi metsas	III grupi metsas
Heinamaadeks eraldatud maadel rublades						
1. Igalt niidetud heinamaa hektaarilt ühes niidetud heina (rohu) äravõtmisega	300	200	100	600	400	200
2. Heinamaadeks eraldamata maalalt ühes niidetud heina (rohu) äravõtmisega	500	350	175	1000	700	350

Märkus: Omavoliliselt heinaniitjalt heina mitteäravõtmisel suurendatakse punktis 1 või 2 ettenähtud trahviraha niidetud heina väärtuse võrra kohaliku rajooni heina turuhinna järgi.

Heinaniitmise eeskirjad on minule teatavaks tehtud.

Aeg

Allkiri

NSVL METSAMAJANDUSE MINISTEERIUM

(trükkida) Metsamajanduse Valitsus

METSAPILET nr.

loomade karjatamiseks NSVL metsades

..... metsamajand metskond

..... jaoskond vahtkond

Metsandik

Kvartaali nr. Litera

Kellele

Alus

Lubatakse karjatamist järgmiselt:

- a) suuri sarvloomi ja hobuseid —
 2-aastasi ja vanemaid arv
- b) noor-sarvloomi, hobuseid
 alla 2 aasta ja väikeloomi arv
- c) kitsi arv
- d) muid loomi arv

Kasutamise tähtajad 195..... a.

kuni 195..... a.

Erimärkused:

Aeg Metsamajandi direktor

195..... a. kuu Metsamajandi insener

..... päev

Karjatamise põhieeskirjad Eesti NSV metsades

Karjatamist lubatakse ainult käesolevas piletis lubatud kohtades pärast metsniku või metsavahi poolt karjatamiseks lubatud metsa-ala piiride looduses kättenäitamist.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruse 27. oktoobrist 1947 nr. 812 kohaselt karistatakse organisatsioone või isikuid kohtuorganite poolt omavolilise (ilma piletit) karjatamise eest või karjatamise eest piletis mittenäidatud kohtades rahatrahviga alljärgnevalt:

Omavolilise karjatamise eest	Kolhoose ja organisatsioone			Kolhoosnikuid ja üksikodanikke		
	I grupi metsas	II grupi metsas	III grupi metsas	I grupi metsas	II grupi metsas	III grupi metsas

karjatamisele kuuluvatel maa-aladel rublades

1) Ühe suure sarvloomavõi hobuse (2-aastase ja vanema) pealt	30	20	10	60	40	20
2) Ühe noore sarvloomavõi noorhobuse (alla 2 a.) ja väikloomade pealt	15	10	5	30	20	10
3) Kitselt	30	25	15	100	50	30
4) Heinamaadel ja karjatamise keelu all olevates metsades	punktis 1 näidatud trahviraha kahekordses suuruses					
5) Metsakultuurides ja istandustes	punktis 1 näidatud trahviraha kolmekordses suures					
6) Metsataimeaedades	punktis 1 näidatud trahviraha viiekordses suures					

Märkus: 1. Ilma karjaseta karjatamine loetakse võrdseks omavolilise karjatamisega, kui selleks ei ole eriluba Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt.

2. Tulehtlikul ajajärgul, mis määratakse kindlaks rajooni TSN Täitevkomitee poolt kooskõlas metsamajandiga, keelatakse karjastele tuletegemine metsas.

Kasutamise eeskirjad on minule teatavaks tehtud.

Aeg

Allkiri

NSVL METSAMAJANDUSE MINISTEERIUM
(trükkida) Metsamajanduse Valitsus

PILET nr.

kõrvalkasutuste peale NSVL metsades

..... metsamajand
..... metskond
..... jaoskond vahtkond
Metsandik kv. nr. Litera
Kellele (organisatsiooni nimetus, kodaniku perekonnanimi)

Alus

Lubatakse (Lubatud kõrvalkasutuse nimetus)

Lubatud kogus (Arv, pindala ja teised mõõduühikud)

Eritingimused:

Kasutuse kestvus kuni

Märkus lepingu sõlmimise kohta

Aeg

195..... a.

Metsamajandi direktor

kuu

Metsamajandi insener

päev

Märkus: Kõrvalkasutuste kasutamise põhiregleid ja vastutust nende rikkumise eest

Kõrvalkasutuste kasutamise põhireglid ja vastutus nende rikkumise korral:

Kõrvalkasutuste kasutamise reeglid on minule teatavaks tehtud.

Aeg

Allkiri

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 2915 17. augustist 1947.

Heinaniitmise ja karjatamise kord NSV Liidu metsades

Heinamaade väljaandmine ja arvestamine

1. NSV Liidu Metsamajanduse Ministeerium teostab heinamaade arvestust, jaotades need kategooriasse:

- a) ajutise kasutamisega,
- b) alatise kasutamisega,
- c) melioratiivne fond.

2. Metsastumata raiesmikud, metsalagendikud jt. metsaga katmata maa-alad, millele pole ette näha looduslikku metsateket, on ajutiselt kasutatavad heinamaadeks kuni nende kultuuride alla viimiseni.

Ajutiselt kasutatavate heinamaade määramine toimub igal aastal metsamajandus olevalte plaaniliste materjalide järgi.

3. Püsivalt kasutatavate heinamaade alla arvatakse maa-alad, millede väljajagamine on ette nähtud metsamajanduse organiseerimise plaanides.

Metsamajanduse kavade puudumisel arvatakse alatiselt kasutatavate heinamaade alla maa-alad, millel on heina tehtud viimase 10 aasta kestel. Alatiselt kasutatavad heinamaad jaotatakse ja arvestatakse ülemõõtmise teel, tulbastades need looduses postidega ja kandes jaotused vastavasse inventariseerimise nimestikesse.

Märkus: Alatiselt kasutatud heinamaad, mis metsastusid rahuldavalt looduslikul teel, kantakse metsaga kaetud maa-alade koosseisu.

4. Rajoonides, kus on heinamaadest, puudus, eraldatakse pinnaseparandust nõudvate (sookuivatus, mätaste hävitamine jm.) heinaniiduks kõlblike maade melioratiivne fond. Melioratiivsesse fondi arvatakse metsaga katmata maa-alade puudumisel ka alaväärtusliku metsaga kaetud maa-alad.

Karjatamine

5. Kariloomade karjatamine on lubatud kõigis NSV Liidu metsades, välja arvatud parkides, looduslikel kaitsealadel, erilise tähtsusega metsades ja maa-aladel, kus see võib kahjustada metsamajandust.

6. Kariloomade karjatamine on keelatud:

- a) metsakultuuridel, sajakoorse, papli-, ja pajuistandustel, samuti spetsiaalset tähtsust omavatel aladel (proovitükidel, katsealadel jne.);
- b) raiesmikel kolme aasta kestel pärast raietööde lõpetamist, samuti raiesmikel seemnest või kännuvõsast tekkiva metsauuendusega, kus on vähemalt 3000 mitmesuguse puuliigi või 1000 põhipuuliigi taime 1 ha kohta;
- c) aladel, kus toimub kaasaaitamine looduslikule metsauuendusele;
- d) juurevõrseist paljunemisele jäetud sajakoorsete aladel kolme aasta jooksul pärast juurekoore varumist;
- e) noortes puistutes kuni nende kasvamiskõrguseni, mis ei võimalda karjal rikkuda noorte puude latvu;
- f) aladel, kus karjatamine võib rikkuda pinnase terviklikkust (uhtumine, kuristike tekkimine, pinnase tuiskamine jne.);
- g) elujõulise järelkasvuga vanametsa aladel kuni selle viimiseni kõrguseni, mis ei võimalda karjal rikkuda noori puid.

7. Käesoleva juhendi 6. punkti järgi karjatamiskeelu all olevate alade kindlaksmääramist teostavad igal aastal metsamajandid, arvestades metsaseisukorra muutumist ja kultuuritööde plaani.

8. Kariloomade karjatamine metsakarjamaadel ilma karjaseta on keelatud; erandina võib see üksikuis kaugeis rajoonides olla lubatud oblasti (krai) täitevkomitee või liiduvabariigi Ministrite Nõukogu otsusega.

Organiseeritud jahimajandusega metsades koertega karjatamine ei ole lubatud.

9. Kitsede karjatamine metsades on üldiselt keelatud. Erandina on see lubatud selleks eriti eraldatud ja karja valdajate poolt tarastatud maa-aladel.

10. Karja valdajad on kohustatud metsamajandi nõudmisel tarastama karjamaad ja karjatänavad. Tarastamiseks vajaminev mets eraldatakse kasutajaile tasuta.¹⁾

11. Karjatamise aeg ja normid määratakse oblasti (krai, vabariigi) metsamajanduse organite poolt kooskõlas vastavate (oblasti, krai) täitevkomiteede või liiduvabariikide Ministrite Nõukogudega.

Märge: ¹⁾ Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusele 1948. aastast Nr. 4753 eraldatakse karjamaade ja koplite tarastamiseks vajaminev mets tasu eest üldiste takside alusel.

Heina- ja karjamaade jaotamise kord ja kasutamine

12. Metsamajandid eraldavad metsaheinamaadest ja karjamaadest töötajale, kellele see on määratud, ametimaad, samuti ka heinamaad ja karjamaad teistele metsamajanduse alal töötajale ja oma majandite (voorihobused, abimajandid) vajadusteks kehtivate normide kohaselt.

13. Kõik ülejäänud karjamaa- ja heinamaafond antakse metsamajandite poolt kaks kuud enne karjatamise või heinategemise algust rajooni (maakonna, valla) täitevkomiteedele selle jaotamiseks tarbijatele.

14. Rajooni (maakonna, valla) täitevkomiteed on kohustatud kümne päeva jooksul pärast heina- ja karjamaafondi saamist jaotama selle koos metsamajandiga tarbijate vahel, rahuldades esmajärjekorras põhiliste metsavarujate, kolhooside, soyhooside, alatiste metsavarujate, tööliste ja ametnike, Suure Isamaasõja invaliidide, Isamaasõjas langenute perekondade, sõjaväelaste ja kolhoosnikute perekondade vajaduse, eeldades, et need omavad hobuseid ja teisi kariloomi.

15. Heina- ja karjamaade jaotamisel on eesõigustatud muudel võrdsetel tingimustel need organisatsioonid ja isikud, kes on kaasa aidanud metsafondi taastamisel või muudel metsamajanduslikel töödel.

16. Mitte hiljem kui kaks nädalat enne karjatamise- või heinaniiduperioodi algust teatatakse metsamajandile heinamaade ja karjamaade läbiviidud jaotamistest metsa kõrvalkasutuse orderite (piletite) väljaandmiseks antud kõrvalkasutuse liigile.

17. Direktorid vastutavad isiklikult õigeaegsete täielike ja õigete andmete eest rajooni (maakonna, valla) täitevkomiteedele teatatavate heina- või karjamaade kohta.

18. Kõik ametiasutistevahelised vaidlused heina- ja karjamaade jaotamise kohta lahendatakse oblasti (krai) täitevkomiteede või liiduvabariikide Ministrite Nõukogude poolt metsamajanduse organite ettepanekul.

19. Jaotamata jäänud heina- ja karjamaad, samuti metsa kõrvalkasutuse piletites märgitud tähtjaks kasutamata jäänud maatükid lähevad rajoonide (maakondade, valdade) täitevkomiteede korraldusse, kes kasutavad neid oma äranägemise järgi.

20. Rajooni (maakonna, valla) täitevkomiteede nõusolekul võivad metsamajandid anda alatiseks kasutamiseks määratud heinamaid pikaajalisele kasutamisele — kuni 10 aastaks, kohustades hankijat tarvitusele võtma abinõusid maatüki parandami-

seks, ja melioratsioonifondi kuuluvaid heinamaid kuni 15 aastaks, kohustades kasutajaid läbi viima heinamaa põhjaliku parandamise.

Maatükkide üleandmine kestvaks kasutamiseks toimub metsamajandite ja kasutajate vahel sõlmitavate lepingute järgi, milledes on ette nähtud poolte õigused ja kohustused.

Vastutus heinaniidu ja kariloomade karjatamise korra rikkumise eest

21. Omavolilises piletita heinaniitmises või karjatamises süüdiolovaid organisatsioone või isikuid trahvitakse kohtu korras iga korrarikkumise eest järgmises suuruses (rublades:)

	Kolhoose ja organisatsioonid			Kolhoosnikuid ja üksikkodanikke		
	I grupi metsas	II grupi metsas	III grupi metsas	I grupi metsas	II grupi metsas	III grupi metsas
1. Omavolilise heinaniitmise pärast						
a) heinamaadeks eraldatud maa-aladelt iga niidetud hektari kohta ühes heina (rohu) arvotmisega	300	200	100	600	400	200
b) mitteheinamaadelt iga niidetud hektari kohta ühes heina (rohu) arvotmisega	500	350	175	1000	700	350
2. Omavolilise karjatamise eest						
a) karjamaadel täiskasvanud suurelt sarvloomalt ja üle 2 aasta vanuselt hobuselt	30	20	10	60	40	20
noorelt sarvloomalt või alla 2 aasta vanuselt hobuselt, samuti väikekarjalt	15	10	5	30	20	10

	Kolhoose ja organisat- sioone			Kolhoosnikuid ja üksikkodanikke		
	I grupi met- sas-	II grupi metsas	III grupi metsas	I grupi met- sas-	II grupi metsas	III grupi metsas
igalt kitselt	30	25	15	100	50	30

- b) heinamaadel ja karjatamiseks keelatud kohtades kahekordse punktis „a” toodud trahviga
- c) metsakultuuridel ja istandustel kolmekordse punktis „a” toodud trahviga
- d) metsataimeaedades viiekordse punktis „a” toodud trahviga

Märkus: 1. Niidetud heina jätmisel süüdlasele suurendatakse punktis I „a” ja „b” näidatud trahvisumma niidetud heina turuhinna võrra.

2. Karjaseta karjatamist tuleb lugeda vastavalt käesoleva juhendi 8. punktile omavoliliseks, kui puudub sellekohane luba liiduvabariigi Ministrite Nõukogult või oblasti (krai) täitevkomiteelt.
3. Metsade määramine gruppidesse toimub vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele nr. 430 23. aprillist 1943.

22. Kuritahtlikul heinamaade ja karjamaade kasutamise korra rikkumisel võivad metsamajandid kasutajailt ära võtta neile eraldatud maa-aladel heinaniitmise ja karjatamise õigused.

Heina- ja karjamaade väljaandmise vormistamine

23. Heina- ja karjamaade kasutamiseks annavad metsamajandid orderid (piletid), näidates neil orderite kehtivuse tähtajad kasutatava maa-ala pinna ja asukoha (metsakond, metsandik, kvartaal), samuti kasutajate kohustused.

Orderid (piletid) antakse eranditult kõigile kasutajaile, sealhulgas ka ametimaade kasutamiseks ja metsamajandite eneste vajadusteks.

24. Kõrvalkasutuse orderite (piletite) blanketid on range arvestuse dokumentideks ja arvestatakse metsamajandite raamatupidamistes.

25. Käesolevad juhised on kehtivad kõigi NSV Liidu metsade kohta, välja arvatud kolhoosidele põlise kasutamise aktidega üleantud maal asuvad metsad ja põllumajanduslike ühingu metsad.

NSV Liidu

Metsamajanduse Ministeerium

..... metskond
 metsamajand
 Metsamajanduse
 Ministeerium

Esitatakse:

- a) metskonnad — metsamajandile 5. jaanuaril
- b) metsamajandid — Metsamajanduse Ministeeriumile 15. jaanuaril
- c) metsamajanduse ministeeriumid — NSV Liidu Metsamajanduse Ministeeriumile 1. veebruaril.

Ä r u a n n e

NSV Liidu, metsade kõrvalkasutuste kohta 195.... a.

Märkus: 1. Lõiku „Muud kõrvalkasutused“ kuuluvad teised praktilisi tähtsust omavad metsa kõrvalkasutused, näiteks:

- a) metsikult kasvavate viljapuude ja marjapõõsaste kasutamine — arvestatakse hektarides ja tonnides;
- b) seedri-, kreeka jt. söödavate pähklite korjamine — arvestatakse hektarides ja tonnides;
- c) mesindus — arvestatakse mesipuude arvu järgi;
- d) maa-alad pinnapealsete turbalademetega — arvestatakse hektarides ja tonnides;
- e) üldlevinud maapõuevarade (liiv, savi, kruus) kaevandamine — arvestatakse kantmeetrites;
- f) sambla korjamine — arvestatakse koormate arvu järgi;
- g) muud kõrvalkasutuse liigid.

N ä i t a j a d	Mõõt- ühik	Arv
I. Heinamaad		
Heinamaad		
1. Heinamaade üldpind	ha	
a) alatiseks kasutamiseks		
b) ajutiseks kasutamiseks		
c) melioratiivse fondina		
2. Lepingutega pikaajaliseks kasutamiseks antud	ha	
a) alatise heinamaid		
b) ajutise heinamaid		
c) melioratiivset fondi		
3. Aruandeaastal kasutamisele lubatud	ha	
a) alatise heinamaid		
b) ajutise heinamaid		
c) melioratiivset fondi		
Sealhulgas järgmistele kasutajatele:		
1. metsamajandusele	ha	
2. kolhoosidele	ha	
3. muudele kasutajatele	ha	
sellest Metsatööstuse Min.	ha	
II. Karjamaad		
1. Karjamaa üldpind, sealhulgas	ha	
a) okaspuu-puistutes	ha	
b) lehtpuu-puistutes	ha	
2. Aruandeaastal kasutamisele lubatud karjamaade pindala		
Kariloomade arv. Neist:	arv	
suurkariloomi	„	
väikekariloomi	„	
III. Põllumaad		
1. Põllumaa üldpindala	ha	
2. Aruandeaastaks kasutamisele lubatud	ha	

N ä i t a j a d	Mõõt- ühik	Arv
IV. Muud kõrvalkasutused		
1. Kasutuse nimetus		
Üldpindala	ha	
Aruandeaastal kasutamisele lubatud	ha	
2.	ha	
Märkus: Aruandes tuleb näidata kõik kõrvalkasutused.		
V. Karistused NSV Liidu metsade kõrvalkasutuse määruste rikkumise eest (täidetakse metsamajandite poolt)		
1. Juhtumite arv	arv	
2. Ettepanud trahvisumma	rbl.	
3. Sissenõutud trahvisumma	rbl.	
Märkus: IV-sse lõiku „Muud kõrvalkasutused“ kirjutatakse kõrvalkasutuste nimetused ja mõõduühikud.		

Metsaülem

Metsamajandi direktor

TRÜKIVIGADE ÕIENDUS

Lk.		on trükitud	peab olema
11	ülevalt 16 rida	palgamaa	ametmaa
13	viimane rida	tõkija	tõlkija
22	ülevalt 7 rida	1—3 ha	1—2 ha
36	alt 2 rida	Metsäülem	Vanem metsäülem

TASUTA.